

NOGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt.
Évesgyedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajcár.
Előfizetési csekket kiadók hivatalától lehet B.-Gyarmaton.

A lap azonnali részére s a nyilatkozatra vonatkozó minden közlemények s szerkesztéshez küldendők.

Bol- és külföldi hírlapok számára hirdetésményeket elfogad. Ha a Képek hirdetésmény-küldésétől iradják Budapestben, 1. dob-utca, 14. sz. 2. ajtó.

Hirdetések díja:
Öt határozott példány 5 kr. Bélyeg minden belk-
táskánál 30 kr.
Nyilatkozat garancia ára 30 kr.

Nagyobb és többes példányok iratására külön megkötés.

Előfizetési pénsek, reklámok, és hirdetések a kiadókhoz küldendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“ 1878-ik évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Évesgyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénsek egyedül a kiadóhoz csatolva, — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — a nyomtatandó példányok s postás szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

A tisztelt közönséghez.

A „Nógrádi Lapok“ nem lévén pártközönség, hanem alólírt kiadó laptulajdonosnak magán vállalatát: felhívom a tisztelt közönséget minden pártkülönbség nélkül, hogy lapomat a sajtótörvény tiszteletben tartása mellett, minden jogosult vélemény közlésére igénybevevni méltóztassék. — Egyedül kérelem az, hogy a pártnyilatkozatok névaláírásával vagy jeggyel legyenek ellátva.

Kék László,

a „Nógrádi Lapok“ kiadólaptulajdonosa.

Melyik párthoz csatlakozunk?

Mióta a magyar nemzet éai intézményeit feladta, s a helyett, hogy

páratlan megyei rendszert demokra-
tiai alapra fektetve, a haladó kor követelményeihez képest reformálta volna, e gőzen a parlamenti absolutis-
mus karjai közé vetette magát: azóta politikai életünk elvesztette előbbi elevonóságát, érdekességét és a köz-
vetlenül érdekelt egyéneknek kívül, a nagy többség, mondhatni hogy a társadalom díszé java, közönséggel nézi a pártok alakulását; mert elmúlt azon arany korszak, midőn a kivált-
ságos osztály részt vett a törvényho-
zásban, mert szabadon választotta a követet, utasítást és visszahívási jog-
gal korlátozta annak túlkapitait; részt vett a törvények végrehajtásá-
ban, mert az a törvényhatóságok jog-
köréhez tartozott; végre részt vett a bírói hatalomban is, mert a bírák választásába is befolyt. Most cserébe bírák a parlamenti absolutismust, melynek tagjai, tisztelet a kivételek-
nek, csak a választások alkalmával nyájaskodnak velünk, máskülönben rájuk alkalmazhatók Petőfi ama szavai: „ha felültetesz fejed tetejére, majd kirúgom szolgafogadatot“.

Ne tünődjünk azonban a multon. Elmúlt az örök, ne könnyezd. Nincs ahhoz remény, hogy a parlament az egyszer megragadott hatalmat valaha kezeiből kibocsájtaná, s a nemzetre visszaruházná. — Nézzünk körül az újonnan berendezett gazdaságban.

Az 1867: 12. törvény megalko-
tása és a koronázás után, a balközép párt megtámadta az osztrák állammal s a koronával megkötött egyezséget, mely a hivatkozott törvényben nyert

kifejezést. Hét éven át tartott a moddó harc, miglon a párt belátta, hogy kormányképességgel nem bírhat, míg a kiegyezkedési törvény alapjára nem áll; és megtörtént a balközéppártnak a deák-párttal való egyesülése. A deák-párt azon időben nem volt többé egyöntetű, mert a balközép mint köz-
jogi ellenzék azt a conservatív párt-
tali szövetségre kényszerítette, és ezen egyesülés folytán elvesztette régi haladó jellegét. Tudjuk, hogy az ugynevezett, de már elmosódott deák-párt Nógrádban is a jezsuiták mellett szavazott.

Az unio óta a fölfrisítendő új elem-
nek, az egykori balközép pártnak jutott az oroszlanyrész, a mi a dol-
gok természetében fekszik; de neki jutott azután a nehéz feladat is, t. i. az 1867: 12. törvényben kiszabott tíz év kitöltésével, a szabókérdések fölött Ausztriával újból kiegyezkedni.

Tudjuk, hogy a középpártok uni-
ója nem tetézt a conservatív párt-
nak, és ez természetes is; mert az unio előtti időben ez a párt volt a helyzet ura, melynek a deák-párt már csak uszályát hordozta; és most a megerősödött haladó pártiak nélkü-
lözhetők a conservatívok barátságát, mert a kiegyezkedést már csak a szélső balpárt háborgatta.

Kezdetben sok ember álszágnyon-
ból is a pártnál maradt: de leste az alkalmat, hogy abból kiléphessen. Így alakult meg a conservatív párt, s így támadt a függetlenek pártja is,

egy kis rész pedig a szélső balpárt-
hoz is szegődött.

A kormánypárt megfoglyott, de egyöntetűbb lett, s még mindig elég többséggel rendelkezett, hogy felada-
tának megfelelhessen.

En nem tudom megítélni, birt-e a kormány elég szakképzettséggel és taktikával, hogy a monarchia két állama közt fennforgott anyagi kér-
déseket megoldhassa? A kormány-
párt vitatja, hogy a Rubiconigment, s többet kivívni nem sikerült; az ellenzékiek jobbról balról az ellen-
kezőt állítják; de azt csak a jó Isten tudja, hogy ha ők képezték volna a többséget, s nekik jutott volna a há-
ladatlan munka: tudtak volna-e na-
gyobb eredményt felmutatni?

Egyet semmi csebre sem volt szabad megengedni, t. i. hogy a mo-
narchia két állama, kivált ily válsá-
gos helyzetben, egymással meghecon-
lásba jöjjen; és hogy a kérdés meg-
oldása a törvény értelmében a közös fejedelemsre utaltassék. A tisztele-
tünkre és szeretetünkre oly méltó jó királyt azon helyzetbe nem hozhat-
tuk, hogy akár Ausztria akár Ma-
gyarország neheztelésével fogadják az ő határozatát. A gyűlöletet dolgot a kormányuk s törvényhozásának kel-
lett elintézni.

Föl kell tennünk, hogy a jelen-
legi kormánypárt a lehetőség hatá-
ráig ment. Hiszen ezen pártnak is sok vesztetni valója volt a kiegyez-
kedésnél; viseli annak súlyos követ-

TÁRCZA.

Horatius levele Pisókhhoz.

A költészetéről

(1. folytatás.)

80. Melyet a soccus, s majd a Citharus is elfogadának, s melyen jól folyik a dialóg; mely táldörög a nép Zajgása, s mentsélt a cselekvény nyomba kíséri, — Istenek és hősek csoda tettét a látni bírák a Múza; aszokép a viader a versenylovar által
85. Nyert koszorút, a berok szabadságot, és a szerelemet. Hogyha ez állapotok a viszonyokhoz nem tudok adni Kellő szót, mi jogom van a költő búska címére? Miert, álmaggyentől, tetemik nem akarnom okalni? Comikamek tragikus versfajban nem szabad írni.
90. Ép úgy mint a hogyan méltatlan volna Thyestes Gyász lakomájának kétközpontú nyelven írása. Minden a helyhez s a viszonyokhoz szabva legyen hán. Olykor azonban a vig szimulacra emelkedik a hang, s nagy beszédében csattogva pöröl Chromes úr, míg
95. A tragikumba viszont leveretlen nyugdel a bánat. Telephus és Peleus csalmáve, nyomorba, bizonyos elhagyják a magas robogás beszédét a sajnó. Ifa a költészetnél részvétre találni kívánnak.
100. Az nem elég, hogy szép legyen a vers, kell hogy a szívet
105. Tudja a bávós bájjal hajlítani a merre akarja. A nevetés arcs a nevetésre, úró a sírdora. Ösztönd. — Így ha az a széled, hogy sirjak, előbb kell Látnom, mint keszregetni magad; Nemtörve es indit Sorsod írást Peleus. Ha pedig kontár vagy a sajnó,
108. Vagy szendereg, vagy kinevetlek. Bánszós archos

81. Ha szavak illenek, a haragokhoz dörögve riasztók, Lágyak a nyájához, s komolyak, szigorúak a sordhon. Mert hán a természet bennünket minden esélynél Ádamlja előbb, a vagy dühre, haragra társol fel,
110. Vagy mély bánattal keserítve a földig alá is, És emeljen leza a nyelv tolmácsa az indulatokhoz. Hogyha nem illik a hang a merülő állapotához. Gányhabotára kel a leveg és a gyaloghód a szímben, Nagyba határos az is: ki bemélt, az ur-é, vagy a molga?
115. Össze veyteltt agy, vagy viruló heves ifjú? hatalmas Urak, vagy notalán egy gondos házi komorna? Köze azér, vagy há mívelője az otthoni földnek? Colch-e vagy Aasy? avagy Theba-e vagy Argos a honja
120. A mernő alapul vagy a körtedomsát vegye, vagy ha Nyugtalán, indulatok, hajthatlan, a nyere legyen, a ki Jogra nem ad semmit, s csak a kard a mi nála határos. Vad s átkozhatlan Medea, uralomteli Izo, Ál s ravasz Lilien, Jo köze, s a gyáros Orontes.
125. A ki nem társot új darabot hoz a szívre, Agysíjen Hogy szerepében az új hős ké legyen egyre magához, S ahhoz, a mit mondott, elajátal a befejezéséig. Nem köcsög feladat helyeszen kifejezni egy eszmét; S így hamarabb írhatni jó művet a szívre Homerből,
130. Mintha merő új és soha nem hallottára törekessel Ismert má anyagát megadva képezed át, egy. Hogyha sem egy közhely mellett fölössen nem időszel, Sem nem akaraz minden szót hán másolni, sem akhép Nem szorítód be magad, míg utánszán, hogy becsülettel
135. Viszta ne léphess, vagy ne gonyold ki szabályait a műnek. Dörén lenne az is, ki miként a cycikus író Így kezdte: „segenem Priamust, s ama nagyemert harszol“ Mert mint váltja be majd ama májas ígértet artán? Úgy, hogy a hogy vajudik, s a kis egérke buvik ki belőle.
140. Mennyivel ildomabb mind ebben az illas, okép: Mánna, becséltt ama fűrdőn, a ki, Trója eleován,

- Anyi világot s oly sok népek látna mohán! Ő nem a fűnyál idős fűrt, de a fűrtől s a lángot Fejt ki, hogy csoda szép alakokkal tállas be művét.
145. Milyenek: Antiphatos, Cyclops, de Erylla s Charibdis; Sem Diomedésznek megtörtét nem Moleager' Veszéstől sem Trója hadát nem Léda-tojástól Késdi de a csúlszót el, de mellőve elődányt Mint fölmet, borim a sodrába azonnal a tárgynak.
150. A miről azt hími, hogy nem elég a mére, kibagylja, S úgy ámit, s akként elegyít a valóba valótlant, Hogy legyen össhangzó a kösöppel s véggel a kúndal. Hallé ime mit kíván az írótnál a nép velem együtt: A ki elajlja, hogy a néző ott álljon a míg a
155. Függrény aláfordul, s felhangzik a tapera köcsög! Minden kornak hán igyekszik fortai mohánit, S amlat változik az, legyen adva a jallag is akhép. A gyermek, midelyest fűtést leti a porz hán nyelve, Játéktárák után vágyik; hamar öszseperel, s ép'
160. Oly gyorsan békül, a másban talik egyre a kedve. A nevelőjéit szabadságt csepem aján legénynek Kérel a lovak, és ebek, és a Campusi tarának; Roszra nagyon hajló, booszu arra ki int a jórú; Hetyke, mohó, s aminek ma örül, fel hagy vele holnap;
165. Haasos után nem lát, sőt mérje marthkal a plánsit. Majd ime változik a természet a kerral, a föld Csúlja a gandagodás, a barátság, a csimák, és rang, S mites tesz olyat a mit másitais helyese nyumban. Sok bej környezel a vén embert; egyre kúpergat,
170. S nem meri meggyújtott kincset átvinni a jámbor. Artán bármibe fog, fölél, hídga a kivitálbon; Laura, odán, rest, a jövőbe tapad va mohán; Töprengő, panaszos; gyermekhöz volt csak a jó keri.
175. A mint jőszek, vagy távoznak az évek a kerral, (Folyt. köv.)

Meghívás

A b. gyarmati választókerület választói által a jövő országgyűlésre választandó képviselő kijelölése tárgyában folyó 1878. évi június 23-án tartott értekezlet nagy többséggel megbízásból, mindazon tisztelt választókat, kik magukat az ellenzékhez sorolják, és kik a jövő országgyűlésre ellenzéki képviselői választani obajtanak, az 1878. évi június 7-én délelőtti 11 órákor B. Gyarmaton a „Fekete sas” (Balassa) című szállodában a választandó képviselő kijelölése tárgyában tartandó értekezletre ezenel tisztelettel meghívják.

B. Gyarmat, 1878. évi június hó 27-én.

Isztvány Ferenc, Majthényi Péter, Kacskóczy Lajos, Kanka László, Steindler Lipót, Toronyi Sándor, Székely Károly, Komjáti Károly, Markovits János, Pollatsch Miklós, Farkas Ferenc, Kóvács Frigyes, Kék István, Galla György, Szabó János, Kihencsly Flóra, Felszberg Henrik, Pap Károly, Kóvács György, Bercsella Lipót, Petrovics Mátya, Sinkovics Sándor, Csizmadia János, Nagy Mihály, Pakay Péter, Vilmos János, Deményi Elek, Kacskóczy Dénes, Kacskóczy Ferenc, Csizmadia Károly, Székely László, Markovits Alajos, Viskolitzky Ferenc, Weiss Simon.

Luka Guztáv második levele.

P. Szántón, június 20.

Utolsó levelemben fűtő karczolatokkal ugyazólván didéjben igyekeztem vázolni az országunk, természetesen velőlytársainknak hatalmi állásunk és létünk ellen irányított törekvéseit.

Hát van még ittben tüzesebben szólékinteni.

Minden nemzet dinasztiai trónja körül képződött egy ugyazólván udvari bürocrati-cus réteg, mely régen, talán századok előtt korázott és akkor a siker valószínűségével felruházott csúszék, törekvések és végzetések bilincsei között mozog, generációk tartama alatt azokban született és azokban halt meg, mely ugyazólván kétféle emberi válfajt képezve, az egyöntetű gondolatok irányára által abnormal, csak egyetlen cél felé működő, és központosítható agyvelő átalakuláson ment keresztül, mely változott körülmények között, midőn megkövetelt rögzített tulhaladott álláspontot képeznek, helyre tanácsadásra vagy a körülmények és új csúszékok alkalmazkodó kombinációra nem képes, és egyedül fix ideája kivételére bír és rendelkezik az elődöktől öröklött módokkal, intrigákkal, traktákkal, vagyis önmaga által bizelgőn elvezetett diplomatiával.

Ha ezen réteg mely az uralkodó nevelése és környezete által orre is többet kevesebbet hatott, annyira találta magát, hogy az uralkodó ország érdekeivel, jólétével, vagy pedig adott körülmények között a szélsőséggel ellenkezően működik, és ezen működése oly állapottal találkozik, midőn a nép ellentállásra képes, leggyöbnyire dynasztiai változást vagy erre törekvő forradalmat idéz elő.

Az eredményben sokszor azonos, de még rosszabb, ha ezen réteg magában az országban talál kellő számú megvesztegethető egyénekre vagy éppen specielis rögzítettél bíró egész rétegekre, kik a közjóval és józan észrel ellenkezőleg, hibás módokot házarúlólag elősegítik. Mert a nemzet érdek emberei, midőn jutalom fejében saját józan eszüket és belátásukat szemtelensül és önmagukra lelkialólag megtagadják, lelkiismeret nem ismerve, egyszerűsággal az általuk is kétségtelül sikerből nyerhető haszon biztosítására külföldességgel is örömmel szövetkeznek, hogy az alkalmilag koromtól vihető áruházzal még inkább lopott hatalom és qualficálhatatlanságok sebesebb birtokába jöhessenek. Céljaikat azonban a történelmi tanúság szerint ily módon soha nem érik utól; mert az őket megvesztegető rétegek, habár a korlátozott csúszésszerű alkalmazhatatlan terveik kivételéhez az utolsó perzig ragaszkodnak is, de megvesztegetettjeik taktikáját észre vérvén, befentartási taktikáknál fogva családi hagyományaik által javasolt és kipróbált „mórlag” rendszerhez nyulnak vissza, melynek alkalmazásánál az előlított fenn lebegő egyeztető legalitúra balanciroznak, kik azon barokba fogódnak be, melyet önmaguk mások számára készítek, az országtól pedig az ezen műveletet követő zavarban néhány szabadságot el csamotiroznak, önmaguk után mindabból capitálást, mit a felültelet már kezeik között tartani remélték és részben kezeikkel szorították is. Külföldi pártosznak pedig mint rendszeren, vagy a szokások változtatásánál szorították „Voc-victis”-zel felolnak, vagy a legjobban esztelen szenvedéshez előgésen, de győzelemhez csakély támogatásban részesültek addig, ameddig ez kálhatalmi érdekeiknek megfelel.

kezéseit minden kárpótlás nélkül; mi joggal állithatjuk tehát, hogy a haza vezetőre tört volna.

Mondjuk meg az igazságot. Ez az alkalom igen kedvező a kormány népszerűtlenségére, megbuktatására, a többség lebontására és az által a kormányra jutásra. Ezekhez járult egy-két szarvashiba is a kormány részéről, mint például a népgyűlést szabályozó rendelet, s így anyag van elég a körtezkodásra. Ez mozgató erője a küzdelemnek.

Ant kérdezem: vajjon udvósebb lesz-e ma a haladás ügyére nézve, az erősebb conservatív pártnak a függőden pártiakkal való egyesülése, mint egykor, midőn a hatalmas deák-párt a számitó conservativek által elnyelest? En kétekedem. Timeo danae et dona ferentes.

Isten monessen, hogy én győlekedés akarnék hirdetni a conservatív párt ellen. Ezen párt szükséges eleme a parlamenti életnek, valamint a szélső balpártnak is van fontos feladata. Aki elvénél fogva oda tartozik: emulatiósnak hozzájuk emelt fővel s tiszta meggyőződésből, csak ne keverjük össze az ellentétes elemeket; merőselek csak a keverődés stádiumában maradhatnak együtt, s képezhetnek valami jellegtelen keveréket: de a mint locsillapodnak, mindenik felöltendő saját természetét, s vége az egységnek.

Midőn azonban ekként elemzem a pártokat: egy lélegzettel elitélem azon kormányt is, mely mesterkél módokon akar többséget toborzani. Elitélem az oly kormányközöget, aki hivatalos hatalommal akarja elfojtani a szabad meggyőződést. Gyönyörű országgyűlés fogna az lenni, melynek háta mögött az előgedotlan nemzet állna.

Ne felodjon kormány, hogy minden ország támasza talpkőve a tiszta erkölcs; és hogy első sorban az ő feladata a törvénytelenséget a nemzetben megápolni.

Ha úgy van a kormány meggyőződve, hogy kötelezettségét emberül bevéte, s talán éppen azért vesztette el népszerűségét: lépjen vitára, míg a közvélemény megtisztul, s újra kormányra hívandja; de jogtalan csakközhöz ne folyamodják, s ne hagyjon maga után átkos emléket.

Amde akár totasik a választóknak a kormány működése akár nem: azoknak azon számok körül kell csoportosulniuk, melyek politikai hitvallásukat jelképezik. A deákpart és balközép párt ugyanazon törzsnak két erőteljes ágát képezik; s midőn a balközép a kiegyeskedési törvény alapján áll: köztük elvi különbség nincsen. A ki elvénél fogva ezen párthoz tartozik: zászlójához hűlen nem lehet a nélkül, hogy az ár el ne sodorja. Nem Tisza személyéről van itt szó: hanem a pártról, melynek ezontul is tömörülnie kell, akár többséget akár ellenzéket fog is képezni.

Azzal fejezem be elfelejtetésemat, hogy Nógrádmegye választóinak többsége, ha meggyője szelleméhez hű akar maradni, csak az egyesült közöppárt, a szabadelv párt hivo lobot, annál is inkább, mert az a conservatívoktól megszabadult.

Bednár István.

Hogy az említett udvari rétegben soha sem szenvedtünk hiányt, és hogy dynasztiai változás esen, ugylésem csaknem kikerülhetetlen réteget csak megválasztottja de el nem távolítja, a különböző házakból szabam választott királyaink korszaka bizonyítja, hol mindig meg volt a panasz az importált idegen tanácsosok ellen, sőt az Árpádok alatt is, hol az idegen királyok befolyásának ezekben bebotatására használták.

Ezen réteg valószínűleg a hatalomtól elválaszthatatlan — ottol minden belmabadságban haladó nemzetes törekvések megküzdésére kell — és a státusegyezésben talán a biztosító szerepen lüggő nehézséket képviseli, mely kibocsátja és megemmisíti a túlhalmozott gőz veszedelmes részét.

Távolabb állok ezen köröktől, mint hogy érdekeltem volna pártolai őket, — tovább, semhogy jelenlétüket csak constatálhassem vagy azokat charakterizálhassem.

Ha létezik, a bekövetkező végzeteljes vagy veszélyes napokban természetesen működniök, és a balancirozott befentartásunk érdekében igénybe vennök kell, midőn tul élt irányban és hibás működési vonallal elért eredményeiket részben feladva és a nemzeti erőre apellálva, annak érdekében teendők engedményeket, tehát lehető káros hatásoknak az alkalmommal figyelembe vételük nem is multhatlan kényszerűség.

Ha létezik ezen réteg, van e másk, általa megvehető és megvesztegethető? Ezen kérdésre fullig adós és politikai morál tekintetben tönkretett országunkban felolnem nem szükséges, és személyeskedés nélkül nem is tehetőse, mert minden sor élő alakká domborodnak.

Megemlíteni azonban szükségesnek tartom, hogy az erőmtan igazságait még soha meg nem rendítette senki, hogy az „Omni actioni aequalis et contraria est reactio”-t őket fogja első rendben sajátani; indult lögyen is meg az aktív társadalmilag, felekezettelag vagy politikailag tévesztett, akár leplezetlen a kümorált sértő uton, akár leplezetlenül.

Azon kevesek, kik a szélsőgi tiszthoz és a Vervaltungsraih előnyeibe ragaszkodnak, hidaikat elégették, ám haladjanak rózsás útjaikon. (Ilyen utakról a szent írás is megemlékezik és megjelöli a célt hóvá vezetőnek). Midőn azonban éretni kezdik, hogy or kezd képsődni körülöttük, szavalkat niri osand kísérő és előlük kikerülbotellon melység tálong, megdöbbenve és nemmi szédélgetés viasza nem ritóva kapkodnak táruk után, hogy hadi rendjük ne szórónyomán előforduló szurkot, de látszólagos réteget mutasson, melyet új, a hős jó ellen irányított merényleteikkel balsorecsen saját becses védelmükre magokhoz ragaszkodnak.

A réteg azonban ugyanazon erőmtani igazságnak alávetett mint az egyes récs és főképen ha kisebbséget képez, bár a többség feletti egy ideig alatomos trakták és aóti szövetkezés megélyével uralkodhatott is, mégis hatalmának megőrése és csaknem megsemmisítése kikerülhetetlen, mit legjobban illusztrál a hason módok által uralkodó Jézusiták története, kiknek megbuktok után az idézett „Vae vitiis” szerint az is zsebekre rakják, mire soha sem gondoltak, mint azt Nobiling lövéseinek első hírére néhány buzgó protestans lap már kezdette, és zsebkre is rakták volna, ha a mitra Nobiling fejére reá illett volna.

Egy egész rétegnek azonban sem megsemmisül, sem annyira meggyengülni nem szabad, hogy egy országban a hatalmak súlygyeje megzavarassák, mert az midő az ország szabad mozgásának és jólétének kárára történik, habár kikerülhetetlen, ha az aktív egyeztető egy egész réteg súlyával megkísérletett.

Azért ily motióbani részvét nem csak bűn, de egyszerűen korlátozottaság.

Midőn ilyes történhetne, midőn az olymogtagadás és a Pater generalis iránybani felöltelen engedelmeség iratik programmként a szédélgs zászlójára, meg kell tagadunk a követési, habár hatalmi, nemzetiségi vagy felekezeti érdekek iratának is fel a széd, annak kordosójának kezétől láthatatlan, rudjának részére, mert ezen megtagadás nemcsak a közjót, de a józan ész követeli legalább mindaddig a meddig a szenvedélyeken uralkodik, — mikor csak érvényre léptek, akkor késő, — mert ez a vizódn, melyet vitetik a reagáló többség, míg az ár magától erejében veszt, de azt egyese meg nem akasztja.

Együtt és vállolva kell harcolnunk, mert nem elég hogy az urbér köteleket szétéptük, meg kell küzdenünk azai is, mit ezt helyettesítette.

Azólott a paraszt gazda hetenkint egy urbéri napot dolgozott, és ha elemi veszély vagy más baj érte, ellenszolgálatát kisegítési várhatott.

Jelenleg meglehető számolni azokat, kik egy hétben hat napot nem szolgálnak (ur vagy paraszt), a mindig emelkedő státus

adóságot képviselő direkt és indirekt adók, a csomobontókban a mező gazdaság lassú tönkretételére feloligszott, industrájának megakadályozására szolgáló dohány monopoliummal, és gabona kivitelki tilallmak, a sillemi fond industrája kedveert gyapjánk árát lenyomó protektionalis vámrendszer, melynek ellenmőködésére a szomszéd államok részéről borotvakat értékeléssel retorsivám a felelet, ugy, hogy áldott földünk napazamosa vagy birtokosa — még egyszer mondom — hat napot dolgozik egy hétben, hogy a száraz kegyér megmaradjon számára, mert a többi agyvelőjének gondolkodó ugyazólván lelki életét tápláló eladelt, kényelmet vagy nyugodalmat, egyedül csak puffra vagy tönkretételének rovására szorozheti be.

Volt és lesz le bizonyosan mindég a pénznek befolyása, mert erre az emberi gyarlóság utalva van, de hogy minden uraljon, hogy minden más rabslógója legyen, erre sem a társadalomnak szükvege, sem önmaga erre jogosítva nincsen.

Midőn Fuppar az egykori koreztény Rotschild V. Károly kötelezt a kandelóban megégette, alig bibetjük, hogy est a pénzember a kényszerűség bizonyos nyomása alatt ne tette volna, de ha eszébe is jutott, kétségtől kivihetetlennek találta a kötelezők kis részét Károly minisztereinek ajándékozni, vagy éppen az uralkodót ily ajánlattal megéerteni, hogy teljhatalmilag egy ország adósának nyilvánítsa, vagy az egészet egy alárendelt parlamenttel megosztassza — miként a csak névleges értékekben kölcsön adott pénzért az legyen adós, ki fel nem vette, ki legkevésbé hasznát látta, — a nép.

Neki nem volt rendelkezésre az ország jóllétét és vagyonát egy tolvonással elidegeztő papir, neki és szédélgo társainak lassan évtizedek és századok kellett, hogy a bányákat és vámfővedelmeket kezelve, azokat elidegeníthessen, műveleteiknek végpontja még is hasznukban a leggyászabb nap volt — Mohács.

Most mindez sebesebben folyik le. Egy testületet, egy parlamentet többéget, ha utaltással egyes kagál megköte nincsenek, megvesztegetni kétségtől könnyen lehet, mert midőn több a gyenge és pénzragzó, mint az erős és megvesztegethetetlen.

A megyék többségét, ha azok döntő kérei a plutokratia járma alól kivonatsnak, megvesztegetni ideig örág is igen nehéz, haaszabb és döntő időszakra pedig azt hiszem lehetetlen.

Hogy a Verwaltungs Rath-ökkel és pénzügyeti elnökökkel, kormánypárti és ellenzéki vezérő keresztelt és keresztellessen zsidóval, tudós és tudatlansági társaságok fizetett vagy elbódított embereivel apékelt parlamentarizmus csak a plutokratia tamulna, állitanom nem szükséges.

(Folytatás következik.)

Jegyzőkönyv a megyei körjegyzői testület közgyűléséből

Felvetett B Gyarmaton a városzás tanácstermében 1878. június 18-án. A nyugdíj intézet, az önképző egyesit megalakulása a tisztikar újonan választása, továbbá a folyó évi június hó 26-án Budapesten tartandó központi-választmányi gyűlésre küldendő képviselők választása tárgyában.

A folyó évi május hó 31-én 12. szám alatt kelt a kibocsátott Nógrádmegyei hivatalos értesítőben közzétett, s az elnök által mai napra összehívott jegyzői értekezleten, a tekintetes állapán ör megbízásából Szerémy Gábor főszolgabíró ör megjelenván, felhívta az egybegyűlteket, hogy mintán a tisztviselők szolgálati ideje lejárt, korelnököi választanak s az értekezletet megnyitottnak nyivánitá. Erre Árvay József ör egyhangulag korelnököül megválasztott, korelnöki széket elfoglalván, a benne helyezett bizalmat s a távozó főszolgabíró örnek, az ügy iránti nomos érdekeltisége és a megalakított egyesit kegyes pártolásaért — szépszavukban — köszönetet mondott, melyet a jelenlét jegyzőikar egyhangú és éljenzéssel kísért, ezután az egybegyűlt tagokat üdvözölván, ajánlattal veszi tudomásul, hogy ily csakély számú tagok előtt kell a gyűlést megnyitottnak nyilvánítania; — midőn is felhívja az értekezletet, hogy a megjelent tagok számát névszerint constatálván, az értekezlet tárgyaival fejtegetésbe kezdjen. Erre a megyei közgyűlés és körjegyzők névsora, a körjegyzőül felkért Papp Gyula által felolvasatván, — jelenvöltek:

Árvay József, Balázs Miklós, Barna Gyula, Bella Ferenc, Borbás György,

Ettembergér János, Eger Imre, Horváth Edmund, Homolai Gusztáv, Jókuty János, Krudy Bertalan, Lovas Pál, Mátyásy Andor, Papp Gyula, Siklaky István, Schmidt György, Schmidt József, Ticsinasky József, urak.

Ezután bácsbokodroghvármegye közszék és körjegyzők együttesének alapszabály tervezete felolvasatván, az a tárgyalás alapjául, pontonkénti vitát és törendbeli módosítás után elfogadtatott; erre korelnök felhívta az értekezletet, hogy a megalakulhatóság czéljából, az alapszabályokban megállapított tiszti állásokat, választás után töltse be; mire is a jelenlevők hosszas és egyhangú zajos eljenzése között elnökül újból megválasztatott:

Árva József korelnök, nagyorosi jegyző úr, ki a feltétlen bizalom ily erős kegy nyilatvánálának végre, és engedve, a választást elfogadta a elnöki székén megmaradt.

Alelnökök: Ticsinasky József. Jegyzők: Papp Gyula. Aljegyzők: Homolai Gusztáv, Siklaky István. Pénztárnok: Balás Miklós. Választmányi tagok: B Gyarmati járásból: Endrődy István. Szécsényi járásból: Krudy Bertalan, Horváth Edmund, Füleki járásból: Pap János, Bella Ferencz, Sairáki járásból: Schmidt József, Hegymény Alsó, Tamaszkovics Ferencz. Losonci járásból: Draskócsy Ede, Goldperger Kálmán. Bátaszéki járásból: Szabó Károly, Potoczky Sándor.

Ekként, az alapszabályokban rendezesreított tiszti állások betöltésén, az alnök a benne helyezett bizalmat újból megköszönve, a választást elnökölög jóváhagyottnak s az egyület megalakultának jelenté ki. Az egyület alapszabályainak kidolgozása, illetve módosítása az alelnök, jegyző, Siklaky István aljegyző és Krudy Bertalan választmányi tag, küldetnek ki.

Határozatolt, miszerint kérvényestessék a megyétől, hogy a megajánlott 400 forint alapítvánnyal a nyugdíj intézet alapítókjához továbbra is járuljon; továbbá, kéresek fel az alispán úr, miszerint a nyugdíjalapra évenkénti szavazandó díjakkal hátralelkesen levők, hátralelkesi pontos befizetésére akként szorításának; hogy annak minden félévbeni pontos kifizetése, az illető szolgabíró előtt — pénztárnoki nyugttával — igazoltassék; ellenben közigazgatási uton, végrehajtás utján kényszerítoménak; — s ennek fogantatását a szolgabíró uraknak hagyja meg.

Továbbá megbízatuk az elnök; szerkeszen magának tudomást arról vajjon a nyugdíj tőke biztos helyen van-e elhelyezve, ha biztos helyen nincs (vagyha volna is), oda törekedjen, hogy a b-gyarmati takarékpénztárba, mint az értekezlet által legbiztosabbnak vált helyre, — helyettesessék el. Végre az együleti pénztárnok, a megyei pénztárnok rendezes bevételi és kiadási könyvének hiteles másolatát minden félévben kikérve, s azt az elnökkel közölve, mindig az évi közgyűlésen felmutatni utasítatik. —

Olvasatolt, az országos központi jegyzői egyület felhívása, hogy a f. évi június hó 25-én. Budapesten tartandó központi jegyzői értekezleten, az egyület magát lehetőleg képviseltesse, ezen felhívás folytán az egyület testületi képviselőségét egyhangulag elhatároztván, képviselőül Árva József elnök úr vezetés mellett Papp Gyula, Homolay Gusztáv, Schmidt József, Eger Imre, együleti tagokat megválasztván, a megbízó levelek kiállítására az elnököt, a megyei alispán úr ellenjegyzése mellett — megbízta.

Indítványoztatott, miszerint roszálma fejestessék ki az értekezletnek azok iránt, kik a nagyfontosságú és horderejű értekezleten meg nem jelentek.

Végre indítványoztatott, hogy a volt együleti tisztviselőknek, az egyület iránt tannított buzgó fáradozásukért — jegyzőkönyvileg — őszinte elismerés nyilatvánassék.

Az értekezletnek több tárgya nem lévén, azzal záratott be, hogy az egyület elnök az alapszabályokat kidolgozás után, kelendő példányokban az alispáni hivatal utján jóváhagyás végett, a nagyméltóságu belügy-ministeriumhoz felterjeszse, s annak jóváhagyására után, a végleges megalakulhatóság czéljából azonnal közgyűlést hívjon össze.

Kelt mint fent.

Papp Gyula s. k.
egyleti jegyző.

Dunaörsdör János 23. évi 1878.

Tisztelt szerkesztő úr! A Nemzeti Hírlap f. é. április 21, május 14 és június 4-ik számaiban azt indítványoztam, hogy a megyék és községek monografiái, az illető megyék és községek középiskoláiban, a hazai történelmi kiadványoknál tanítvásnak. Mintaként közöltem volt az első számban Tolna, a két utóbbiban Hontmegye monografiáját. Vetteke tudomást e jó szándékomról Hontban, s ezzel földrajzi s történelmi tekintetben sokképen összekapcsolódó Nógrádban? Ha nem voltak: tehát jelentem: hogy Hontban gondoltam Nógrádra is. Ha Szerkesztő úr jónak látja: ám tessék utánam közzélni Hontmegye monografiáját. Tán fog akadni nógrádi ember, ki Hont mintájára a maga megyéje monografiájának elkészítésére vállalkozni fog.

En az előtt 15 évvel az Östökösben Taláram Zebulon azon plánumát közlé vala: mi módon tudna ő minden költés nélkül kétszázszor embert talpraállítani, barcskészet? Eleőben fölisgatná a magyar ellen a többi nemzetiségeket, s bizonytalapna százszor embert. Ekkor meg a magyarra rákiáltana: ne hagyj magad magyart! Magyar vitést is kapna bizonyára százszor. Mikor aztán a két harc os fél egymással barcskészet nézne, kibékítne őket: ne bántassék egymást, hiszen ti testvérek vagytok; hanem mert látom, hogy nagy verekedő kedvben vagytok: jertek a közös elleneségre, verjétek le közös erővel.

Ennek a mintájára nekem is volna plánumom: hogyan lehetne Nagy Ivántól Nógrádmegye okmánytárát, mely az akadémia levéltárában már régóta várja a kiadást, és tölem Hontvármegye Történetét, mely már 1869 óta hever az ottani megye levéltárában kéziratban, hogyan lehetne mondani kinyomtatni?

Nógrád híres volt egykor korteskedésiről, hiszen e megye volt 55 év előtt 1823-ban a kortesvilág bölcsője, honnan ez eredeti bűn más-más megyékbe is elterjedt? Az örömnepok, kik azokban akar ki, akar elköltölgözés részvételre, majd kedves emléket a mult időknek. A bekövetkező pártküldelekben egyik másik pénzes pártfőnök talpát meg kell csiklandani: barátom szűri ki a párt céljaira pár száz forintot! Szíves örömmel! Mikor aztán így pár ezer forint egybegyűlt: kérieljük meg az adakozókat: barátim! e pénzt fordítsuk ne a kortesek torkára, hanem a honismeret, a megyei monográfia oltárára, Probandum mal!

Béke Lajos.

Tanúgy.

A polgári iskola vizsgái majdnem az egész hónapot vették igénybe. Oka ennek az volt, hogy egy némely tanárjának vizsgahatárnapja volt e hónapban Budapesten. — Hajlandók vagyunk elhinni, hogy a vizsgák általában azért nem mondhatók sikertelneknek, mivel az illető tanár urak magok is elváltak foglaltak az öntanulmányozással. Mert az az eredmény, mit a tanulók felmutattak, koránt sem olg arra, hogy valaki jó reménnyel nézzen a polgári iskola jövője felé. — Azzal kezdjük, hogy a tanár urak (egy kivétellel) még kelendő tekintéllyel sem bírnak tanulóik előtt, nemhogy a szorgalom fokozására és a tanulási hajlam fejlesztésére hatni tudtak volna! A polgári iskola legelső tanárjaiból méltán számítható a természet-tudomány, a mértan, szóval az exact tudományok. Mit tapasztaltunk? Azt, hogy ezen tantárgyakban, főleg a mértanban és rajzban, a tanulók teljesen el vannak hanyagolva. Az osztályok között a haladást illetőleg nincs különbség. A 3-ik osztályban csak annyit tudtak pl. a mértanból, mint az elsőben. Kővér tanár urnak ideája sincs arról, hogy milyen feladatot kellett volna megoldania tanárkére elfoglaltságával. — Tomesko tanár urnak mint igazgatónak köteleméje lett

*) Intézkedni fogunk, hogy Hontmegye monografiáját megkeressük. — Bizonyára fog hatni rák a szép példa, s akad ember, ki a feladatnak megfelel. — Kortespénzre nem számíthatunk, de meg vagyunk győződve, hogy Nógrád lelkes közönsége megyéje monografiájának megírására készséggel állom.

volna a tanárkönyvben észrevett fogyatkozást az iskolaszéknek annak idején bejelenteni; Tomesko ur ezt nem tevő, mi által igazolja az, hogy kevés solidaritást érez a polgári iskola jövőjének terjesztésére, s így a felelősség őt terheli. Pedig ezen felelősség erkölcsileg nagy! — A többi tantárgyakban sem lehetett észrevenni semmiféle előhaladást a felsőbb osztályokban; a második és harmadik osztály többnyire csak az első osztályban tanultakat ismételték. — Ennyire elhanyagolni a növendékeket, s ennyire elámitani a szülőket és az érdeklődő közönséget, bűn, mely szigorúbb vizsgálatot kell hogy vonjon maga után. El is várjuk az iskolaszéktől, hogy a feltüntetett kevés eredményt — a tantervezettel összehasonlítva — szigorún fog intézkedni azok ellen, kik kötelességeiknek meg nem feleltek. Valóban attól lehet tartani, hogy a telepített és sok áldozatba kerülő szép épület üresen marad ily indolens gyenge, szakavatlan tantervtől miatt.

Az Állami elemi iskola vizsgái f. hó 26, 27 és 28-án közmegelegedéssel tartattak meg.

A római kath. és prot. felekezeti iskolák vizsgái B-Gyarmaton a mult hetekben jó sikerrel mentek végbe. — A protestánsoknál örömdetes tény képen jeleztek, hogy Kovácsik leányiskolájában a földmunka leánygyermekel igen nagy előmenetelt tettek a magyar nyelvben, sőt a tisztán írt szövegtől származott gyermekek folyékonyan beszélnek magyarul.

Referens.

Nyilatkozat*)

Lonkay Antal a „Magyar Állam Idők tanácsa” szerkesztője, lapja f. évi 134, 135, 136 és 137. számában a Szent-István Társulat nagyérdemű, jelenleg távollévő alelnökét, Tarkányi Béla apát-kanonok urat és vele együtt a társulat egész magistratúráját súlyos vádakkal illette. *)

Alulírottak, mint a Szent-István-Társulat választmányi tagjai, erkölcsileg hívatta észreük magunkat e vádak ellen: énekegyesen tiltakozni, még pedig azon okból is, minthogy Lonkay Antal úr, ki társulatunknak szintén választmányi tagja, a legközelebb lefolyt tárgyalásokból meggyőződhetett, miszerint felhozott vádjai az igazságnak meg nem felelők; emétfogva azok személyes indokokra vezendők vissza. Miért is ezennel a legutóbbi közgyűlés kifejezett osztatlan bizalmát e vádakkal szembe, és magunk részéről is újra bizalmat szavazunk Tarkányi Béla alelnök úrnak és a társulat többi tisztviselőinek. Amennyiben pedig Lonkay úr vádjai netán a Szent-István-Társulat választmányára is lennének irányozva gyűlési ellen tiltakozunk és megvárjuk, hogy a legközelebbi választmányi gyűlésben eljárását igazolni fogja.

Budapestben, 1878. június 17.

Gr. Apponyi Albert s. k. országos képviselő; vál. tag. Barta Béla s. k. kir.

*) Egész tisztelettel fölkirotnak a hazai lapok e „Nyilatkozat” szöveg átvételére.

*) T. olvasóink tájékoztatására Lonkay Antal úr hiteles vádjait, melyek a nyilatkozatra alkalmat szolgáltatottak, a következőkben röviden összefoglaljuk. Lonkay vádai a Szent-István-Társulat, hogy az az egyháztalálkozó liberálisnak szövege, honnét a kanonok, canonikusnak szövege és a pápai szentkezelté alá és gesztulációk kardnak napfényre. — Tarkányi Béla alelnökét vádolja, hogy a társulatnak évenkénti tetemes anyagi kárt okoz saját személyes nyaralásához végett; hogy az Athénbanál felgyűlt tiszta, melylyel a társulat érdekeit ellendrésélt, rák, őreke incompatibilis dolog s így ő a Vatikán szent falai közt méltóképp lábat be nem teheti; meghurcolja correct kath. értekezlet és pápi becsületét, hogy kanonokká is a bold. nagyvárú egri érsekre gyakorolt preszóli folytán lett, Pápai Tanács igazgatói s az egész magistratúrát vádolja, hogy a társulat érdekeit aláakva mékésnek s ma is oly szelmekbe merültek, mint 1869—1873-ban, mely időből Danielik akkori alelnök, jelenlegi cz. pártfőke s a magistratúra rósa merészül fogja, hogy a társulat alapítványainak ezreit lakmározásra költötték. Késztel meg vannak támadva bár myődülkélva, máig ki vemi őket a vád alól a bíbornok primás, az elnök és az egész pártfőke kar a választmányával együtt, kik ezen egyháztalálkozó szövegeket nemcsak elolvasz, de — Tarkányit utolag 6-évre az imént megválasztván hosszabbra adjátva, töltek.

Szerk.

táblai elnök, vál. tag. Bornemissza Antal s. k. kir. tábl. bíró, vál. tag. Bozsányi László s. k. bírtokos, vál. tag. Braun Ferenc s. k. post-lipótvarosi a-lelkész, vál. tag. Bubics Zsigmond s. k. apát, pápai t. kamarás, alapító tag. Cselka Nándor s. k. ó-badal plébános, pápai kamarás, vál. tag. Dr. Csobor Béla s. k. egyetemi m. tanár, vál. tag. De-gen Titusz s. k. post-belvárosi a-lelkész, vál. tag. Dosztál Gaudentius s. k. a sz. ferencs-rendiek pesti bázisnöke, vál. tag. Fraknoi Vilmos s. k. nagyváradi kanonok, alapító tag. Hidaay Kornél s. k. esztergomi kanonok, miniszteri oszt. tanácsos, vál. tag. Dr. Klinger István s. k. egyetemi ny. r. tanár, vál. tag. Kurez Vilmos s. k. postferencvárosi helyettes lelkész vál. tag. Kurez Antal s. k. főgyimn. tanár, vál. tag. Lipovicsky Vilmos s. k. val. b. t. tanácsos, nyag. sammitőzéki alelnök, vál. tag. Lipthay Kornél s. k. kir. táblai bíró, vál. tag. Novák Lajos s. k. főgyimn. tanár, vál. tag. Orvold Sándor s. k. semmitőzéki bíró vál. tag. Pellet József s. k. kösp. papneveldei igazgató, pápai kamarás, vál. tag. Piry Csirjek s. k. kiérd. sz. ferencs. tartományi főnök, vál. tag. Pór Antal s. k. esztergomi plébános, orsz. képviselő, vál. tag. Ráth József s. k. apát budavári esperes-plébános vál. tag. Rostházy Kálmán s. k. krisztina-városi plébános, alapító tag. Schwendner Mihály s. k. post-belvárosi apát plébános, vál. tag. Dr. Stancsöl Ferenc s. k. egyetemi ny. r. vál. tag. Dr. Való Simon s. k. kösp. neveldei tan. felügyelő, vál. tag.

Irodalom

„Bolond Istók” ellenzéki élelapiot, mely a magyar közönségnek rövid fél év alatt élezes tartalma s humoristikus képei miatt legkedveltebb élelapija lett, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe s pártfogásába. — Előfizetési ára negyedévre 2 forint, félévre 4 forint, mely a kiadóhivatalnak Budapestre, hírszó utca 1. sz. a. küldendők.

Kocsuth Lajos törvényhatósági tudósításait rendezőket sajtó alá a Légrády testvérek. A becses mű okt. 1-én fog megjelenni, ára 2 forint. Előfizetési pénzük a kiadóhoz (Budapest, nádor u. 6. sz. a.) küldendők.

Bodon József és Pósa Lajos előfizetési felhívást bocsátottak ki „Mulattató ujság” című lapra. A fővárosi lapok azmal üdvözlőit e vállalatot, hogy a ponyvalrodalom termékeit a vállalkozók szaporítani fogják.

A Magyar Lexicon 3. és 4-ik füzet is megjelent. A közönség figyelmébe melegen ajánljuk.

Hírek

Hymen. Ipolyágon f. hó 24-én tartotta esküvőjét Somogyi Ede ministerialis hivatalnok és a legújabb magyar „Conversations-Lexicon” szerkesztője Weinberger Antónia kassaszonnyal számos vendégközörség részvétel mellett. Tartós boldogságot kívánnak a szép frigyre!

Károlyi János, fővárosi képviselő, mint az egyesült ellenzék tagja, nagyvárú és lelkes közönség jelenlétében e hó 1-én tartotta beszámoló beszédét, mely nagy letiméssel fogadtatott. Sajnálatot keltett az őszre választóknál Károlyi lemondása, mit annál nagyobb öröm váltott fel, mintán az egybegyűlték felmozdítására visszavonnia lemondását szándékát és újból elfogadta a jelöltséget.

A hontmegyei rendk. közgyűlés egybehíva a jövő országgyűlésre meghívó körlevél kibírdetése végett, június hó 11-re tűzött ki.

Grünbaum Henrik ügyvédi irodát nyitott B-Gyarmaton a Ráth László féle házban.

Ipolyágon habár nem nagy mérvű de igen mulatságos junialis tartatott f. hó 25-én a történelmi emléke Hunt-Pázmán (most Kukuca) hogy alatt mely alkalommal a szintén jelen volt Sággy Gyula megyének és a budapesti egyetemi jogtanár és dekan, a róla mondott beszámoló egy igen talpraesett közönséget mondott.

Az emberek így, a egy addigadd megvár
hozzá, hogy fessék le azokat a dolgát. Az
addig nem lesz meghalászva, teljesen csor-
vadt; mennél akár. A biológusok fel-
a kőből minden őstílyt, hogy káros-
fel ez egyes. Mindeközben életrevaló indi-
vány, a kitalálással sem lehet, hogy Népül-
nek minden bőlgye megkapja a 15 éve-
zatot. Szavazhat minden férfi, a ki 18 éves
(6) van.